

9 Δεκεμβρίου 2021

Αρ. Πρωτ. 63/2021

**Σχόλια της ανεξάρτητης δεξαμενής σκέψης για το περιβάλλον The Green Tank
επί του σχεδίου νόμου «Προστασία του εθελοντισμού, ενίσχυση της δράσης της Κοινωνίας
των Πολιτών, φορολογικά κίνητρα για την ενίσχυση της κοινωφελούς δράσης των
Ο.Κοι.Π. και λοιπές διατάξεις» του Υπουργείου Εσωτερικών.**

Θεωρούμε ότι η πρωτοβουλία της πολιτείας να υιοθετήσει ένα θεσμικό πλαίσιο που αφορά τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών είναι θετική και επί της αρχής μας βρίσκει σύμφωνους. Με αυτόν τον τρόπο, εξάλλου έμμεσα αναγνωρίζεται η συμβολή και ο ρόλος των οργανώσεων στην κοινωνία και την οικονομία της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό, **κρίνουμε θετικά τη δημιουργία της δημόσιας βάσης δεδομένων** (άρθ. 6) στην οποία μπορούν εύκολα να καταχωριστούν όλες οι ΟΚοιΠ. Η εγγραφή εξάλλου σε μία τέτοια βάση δεδομένων, που θα ήταν προτιμότερο να αποκαλείται «κεντρικό/ γενικό / βασικό μητρώο», αποτελεί κοινή και γενικά διαδεδομένη πρακτική, και αποτελεί ένα πρώτο βήμα αναγνώρισης της πολιτείας των οργανώσεων. Η εγγραφή πρέπει και προβλέπεται να είναι απλή και θα πρέπει να αποτελεί την ελάχιστη βάση για συνεργασία, με οποιαδήποτε μορφή, με το κράτος, χωρίς όμως να δημιουργεί οποιαδήποτε υποχρέωση συνεργασίας.

Επίσης, είναι **κατανοητή η πρόβλεψη για τη δημιουργία ειδικού μητρώου**. Ωστόσο, **ορισμένες εκ των προϋποθέσεων για την εγγραφή στο ειδικό μητρώο κρίνονται ιδιαιτέρως περιοριστικές**, καθώς οι περισσότερες εκ των οργανώσεων που ήδη λειτουργούν δεν θα μπορούν να ανταποκριθούν.

Μη ανταπόκριση και μη εγγραφής το μητρώο, δημιουργεί σημαντικά προβλήματα, τα οποία δεν αφορούν μόνο στην πρόσβαση σε μία πιθανή κρατική χρηματοδότηση, αλλά και στον αποκλεισμό από αρκετές από τις υποστηρικτικές διατάξεις που εισάγει το σχέδιο νόμου (με την εξαίρεση των άρθρων 22 και 23 που αφορούν σε όλες τις ΟΚοιΠ), δημιουργώντας έτσι άδικη και αθέμιτη διάκριση μεταξύ των ΟΚοιΠ.

Το πρώτο πρόβλημα δημιουργείται από την **απουσία σαφών ορισμών στο νομοσχέδιο** (άρθ. 4):

- «Καταστατικός έλεγχος»: δεν ορίζεται/περιγράφεται δημιουργώντας σημαντικούς προβληματισμούς για το πώς θα ερμηνεύεται ο συγκεκριμένος όρος. Εάν ο όρος αυτός σημαίνει ποσοστιαίο έλεγχο μίας οργάνωσης (π.χ. 51% των εταιρικών μεριδίων) θα πρέπει να διευκρινιστεί ρητά, προς αποφυγή τυχόν παρερμηνειών.
- Δεν αποσαφηνίζεται τι ορίζεται ως “Όργανο Διοίκησης” καθώς μεγάλος αριθμός καταστατικών που αφορούν σε σωματεία τοποθετούν τη Γενική Συνέλευση ως το ανώτατο όργανο διοίκησης, αφήνοντας ανοιχτό το ενδεχόμενο η διάταξη αυτή να αφορά σε χιλιάδες πολίτες που μετέχουν σε συλλογικά σχήματα.

Το δεύτερο πρόβλημα δημιουργείται από την **απαίτηση της παραγράφου 2) (γ) του άρθρου 7**. Με την παράγραφο αυτή αναγνωρίζεται ίσως για πρώτη φορά, νομοθετικά και ρητά, ότι είναι δυνατή η σύμβαση (εργασίας – έργου κ.ο.κ.) εταίρου ή μέλους με την εταιρεία ή τον Φορέα που συμμετέχει, όπως έχει ήδη γίνει δεκτό σε δικαστικές αποφάσεις και αναγνωρίζεται και από τις φορολογικές αρχές και αντίθετα με την πολύ διαδεδομένη άποψη ότι αυτό δεν επιτρέπεται. Η αναγνώριση αυτή κρίνεται ιδιαιτέρως ενθαρρυντική.

Παρόλο που η διάταξη αναγνωρίζει ότι κάτι τέτοιο είναι δυνατό, εάν ισχύει η συνθήκη που περιγράφεται τελικά οδηγεί στην εξαίρεση της πλειονότητας των ΟΚοιΠ από την εγγραφή τους στο Ειδικό Μητρώο. Το πρόβλημα γίνεται εντονότερο λόγω της έλλειψης ορισμού περί «καταστατικού ελέγχου».

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονισθεί ότι οι εταίροι μιας ΑμΚΕ έχουν νομική ευθύνη για την κάλυψη των όποιων χρεών δημιουργηθούν με την ίδια τους την περιουσία, άρα αυτονότητα είναι θεμιτό να θέλουν να συμμετέχουν στη Διοίκησή τους, ώστε να μην πέσουν θύματα δυσάρεστων εκπλήξεων. Με τη συγκεκριμένη πρόβλεψη όμως, δεν μπορούν να είναι μέλη της διοίκησης, ή αν είναι, δεν μπορούν να συνάπτουν σύμβαση με τους φορείς που συμμετέχουν, και άρα να συμμετέχουν ενεργά και με επαγγελματισμό στην υλοποίηση του σκοπού της οργάνωσης, ενώ συγχρόνως η ΟΚοιΠ να λάβει κρατική χρηματοδότηση ανώτερη του ορίου που τίθεται (ακόμα κι αν η χρηματοδότηση αυτή είναι για μία μόνο μία φορά, ή για την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου). Συνεπώς, στην περίπτωση μεγαλύτερης χρηματοδότησης (κρατικής ή ιδιωτικής που επωφελείται από τις φοροαπαλλαγές), στην οποία υπάρχει και μεγαλύτερη ευθύνη, εκείνο που γενικά αναγνωρίζει ρητά το ίδιο άρθρο ότι επιτρέπεται, δεν είναι δυνατόν πρακτικά να συμβεί.

Στη δε προσπάθεια να συμβιβάσει το γεγονός ότι αυτό επιτρέπεται, η παράγραφος προσθέτει επιπλέον όρους που καθιστούν πρακτικά αδύνατη την εγγραφή στο μητρώο των περισσότερων ΟΚοιΠ στη χώρα: με την προϋπόθεση που τίθεται περί 5% του συνόλου των εργαζομένων, για να προσληφθεί ένας εταίρος ή μέλος και να εγγραφεί στο Ειδικό Μητρώο, θα πρέπει ο Φορέας να αριθμεί τουλάχιστον 20 εργαζόμενους, προϋπόθεση που δεν ισχύει για το συντριπτικό μέρος των ΟΚοιΠ της χώρας.

Ο έλεγχος στρεβλώσεων που πιθανά να έχουν εντοπιστεί σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω μη συμμόρφωσης με τις αρχές της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης κάποιων, λίγων, Φορέων στη χώρα, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αποθαρρύνει την επαγγελματική ενασχόληση με τον τομέα της κοινωνίας των πολιτών ή να δυσκολεύει την ίδρυση και αφοσίωση ανθρώπων στους σκοπούς των οργανώσεων που είναι εταίροι ή μέλη.